

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan zvečer, izimši nedelje in praznike, ter velja po pošti prejemati za avstrijsko-ogerske dežele za vse leto 16 gld., za pol leta 8 gld., za četrt leta 4 gld., za jeden mesec 1 gld. 40 kr. — Za Ljubljano brez pošiljanja na dom za vse leto 13 gld., za četrt leta 3 gld. 30 kr., za jeden mesec 1 gld. 10 kr. Za pošiljanje na dom računa se po 10 kr. za mesec, po 30 kr. za četrt leta. — Za tuje dežele toliko več, kolikor poština znaša.

Za oznanila plačuje se od četiristotne petit-vrste po 6 kr., če se oznanilo jedenkrat tiska, po 5 kr., če se dvakrat, in po 4 kr., če se trikrat ali večkrat tiska.

Dopisi naj se izvolé frankirati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo in upravništvo je v Ljubljani v Frana Kolmana hiši „Gledališka stolba“.

Upravištvu naj se blagovolijo pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila, t. j. vse administrativne stvari.

V Ljubljani, 22. novembra.

Velik bil je vriš in piš v obrežanem in neobrežanem dunajskem Izraelu, ko je s političnega pozorišča odstopil baron Walterskirchen, ko je vsled pritiska borsnih baronov podlegel v volilnem boji dr. Kronawetter ter naposled še Lienbacher uvidevši, da mu nikakor nij več možno še dalje „s premagovanjem samega sebe podpirati spravedljive namene Slovanov“ ostavil Liechtensteinov klub. Omamljeni po teh deloma navideznih uspehih, prevzeli so se pristaši združene levice in šli v besede najdrznejšem pomenu plesat na led, misleč, da jim sedaj več zdrsniti ne more.

Za pretekli ponedeljek zvečer sklicala je namreč četvorica državnih poslancev notranjega mesta dunajskega dr. Nace Kuranda, dr. Karl Hoffer, dr. Henrik Jaques in generalissimus nemškega „Schulvereina“ dr. Moriz Weitlof v dunajskem borsnem poslopji vsacemu pristopni ljudski shod, katerega bi se po njihovem sangviničnem mnenji udeležili vsi dunajski liberalci in vsi krivonosni njih pristaši. Povoljen izid tega shoda služil bi potem kot izvrstno sredstvo za politično reklamo.

A dunajsko mesto, kateremu se je nekdanj po pravici očitalo, da je le želodec Avstrije, začelo se je v novejšem času prav resnobno pečati s politiko, kajti uvidelo je, da tisti, ki imajo svobodo, liberalizem in druge otle fraze le na jeziku in si pod to krinko in hujskanjem narodnosti druge proti drugi polnijo žepe, niso pravi zastopniki naroda. To prepričanje polastilo se je mnogih krogov dunajskega prebivalstva in zaradi tega storil je napovedani ljudski shod usmiljenja vreden konec.

Shod bil je napovedan ob 7. uri zvečer, pa uže davno prej bila je borsna dvorana natlačena polna, v sredini bil je zastopan Abrahamov rod, ob straneh pa so stali najodličnejši meščani. Ko pridejo sklicevatelji shoda in pregledajo in ocenijo občinstvo, znali so takoj, da iz take moke ne bode

kruha in ob 7. uri je uže šla po dvorani govorica od ust do ust, da shoda ne bo, da so aranžerji izgubili pogum, da jim je upalo nekdanj tako hlabro srce. In res, nekoliko minut po 7. uri stopi bledega obraza dr. Hoffer na oder in s slabim tresočim se glasom jeclja, da so on in njegovi somišljeniki hoteli sklicati le volilce notranjega mesta (židi kličejo bravo, na drugej strani pa: Pfui! Schwindel! Niederträchtig! Betrug!), ker je pa današnji zbor pravi ljudski shod, katerega niso nameravali, zavoljo tega naznanjajo, da shoda ne bode. Sedaj pa je nastal pravi vihar. Iz sto in sto grl začuli so se glasi nevolje: Scandal! Pereat solchen Abgeordneten! Nieder mit der liberalen Schwindelpartei! Nieder mit den Börsenliberalen! Nationalitätenverhetzer! Položaj postal je uprav neprijeten, dokler nij neki meščan stopil na stol in nazdravil dra. Kronawettera kot pravega zastopnika ljudstva, katerega so potem vzdignili na rame in ga z navdušenimi klici nesli po dvorani, in tako je nameravani ljudski shod spremenil se v veliko ovacijo za Kronawettera in nazore, po njem zastopane.

Ta tako hrupno ponesrečeni ljudski shod, pri katerem se nemško-liberalni zastopniki dunajskega notranjega mesta niti govoriti niso upali, je gotovo velik poraz levičnjakov, ki so tako radi naglašali in poudarjali, da za njimi stoji vse prebivalstvo dunajsko, kajti sleduje je jako energično izjavilo svoje politično mnenje in to na tak način, ki nij nikakor laskav za stranko „Verwaltungs-rathov“ in fakijskih oponentov. Prebivalstvo dunajsko, ki je bilo pri omenjenem shodu zastopano po jako odličnih meščanih in mnogih imenitnikih, izreklo je javno ter glasno protest proti političnej tendenci levičarjev in ta pojav je odvažen, kajti: „Vox populi, vox Dei.“

Gjuro Daničić.

Črne zastave, ki se tožno vijo v ulicah mesta Zagreba in doli na spodnjej Savi v Belemgradu, so

znamenje, da je prenehalo biti povsem slovansko, izredno domoljubno srce, da se materi zemlji zopet vrnejo umrljivi ostanki moža, ki je vsled svoje uzorne delavnosti postal ljubimec dveh narodov, katera nad še odprto mogilo tekmujeta, izkazati pokojniku dostojno zadnjo čast. Daničić proslavil je svojim delovanjem svojo domovino, obogatil je s svojimi spisi ves jugoslovanski jug, njega izgubo pa miluje tudi ves učen svet. Zato bode, kakor je rekel akademik Pavić v svojem prekrasnem govoru: „dokler bode naroda, živa tudi Daničićeva slava!“

Gjuro Daničić, po rodbini Popović, (Daničić je le pisateljsko ime) poročil se je meseca aprila 1825 v Novem Sadu. Oče Jovan bil je pop pravoslavne cerkve, mati Ana, rodod s Sombora, ki je po ranej smrti svojega soproga vzgojila pet sinov. Pokojni Gjuro zvršil je v Novem Sadu pet razredov gimnazije, šesti razred in filozofični tečaj pa v Pozunu, vse z odliko. Leta 1844 vstopil je kot jurist na vseučilišče v Pešti, prihodnje leto pa pride na Dunaj, kjer se seznani z Vukom Karadžićem in Fr. Miklošičem. Tu popustil je pravoslavje in posvetil se izključivo jezikoslovju, v katerem je vsled svoje jeklene vztrajnosti dosegel na vrhunec dovršenosti. Prvo njegovo delo bila je leta 1847 v Budimpešti tiskana razprava „Rat za srbski jezik“, katero je spisal kot 22leten mladenič in s katero je dokončal literarni boj z Milošem Svetičem (Jovanom Hadžićem). Leta 1850 izdal je „malo srpsko gramatiko“, katera je pozneje predelana izšla pod naslovom „Oblici srpskoga jezika“, doživela 7—8 izdaj in je sedaj uvedena v Srbiji in v nekaterih pokrajinah na levem bregu Save in Donave. L. 1858 izdal je „srpsko sintakso“, katerej po Miklošičevj sodbi noben slovansk jezik nijma jednake. Kot vzgled čiste proze veljajo „pripovijetke iz staroga i novoga zavjeta“, izišle l. 1850. na Dunaji. L. 1859 prevzel je stolicu slovanske filologije in zgodovine na liceji v Belemgradu, in ko je bil

LISTEK.

Natalija.

(Poslovenila Janja Miklavčič.)

VI.

(Dalje.)

Mej potjo počne premišljevat; lahko si je predstavljal, kako bode vsakdo ugovarjal, a to ga nij plašilo. Mati, tega si je bil gotov, mu ne bode kratila privoljenja, kakor hitro bo Lujiza natančneje spoznala. In Meta? — Ta se pač ne bo predručala — a kaj to njemu mar? —

V mislih primerja tudi vse prijateljice svojih sestrá z Lujizo Florinsko, ono ljubeznipolno hčerko z nežnoljubečo sestríco, z lepimi njenimi krepostmi, milo prijaznostjo. O da bi mu ona le količkaj podelila od onega neusahljivega vira, ki napolnuje nje srce s toliko požrtvovalno ljubeznijo — česa naj bi si potem še želel?! —

Ustovíviš v sobo našel je grofa samega. Ravno kar prebudil se je od lehkega zaspanca. „Hvala vam,

da ste prišli!“ srčno pozdravi prišlega. „Danes sva sama, Lujiza je šla v mesto, Vera pa je v vrtu. Tu sém prisedite: a bodite tako dobri in dajte mi poprej ono-le zdravilo, preganjalo mi bo sitni zaspance.“ Pavl stori. „Dragi prijatelj“, začne grof, „le predobro čutim, da se moj konec bliža — vse hitreje, nego si mislite, — in jaz imam še toliko urediti. Rad bi poprej vse posvetno uredil, da se morem potem z Bogom spraviti. Mihálu sem uže naročil, da mi jutri dovéde spovednika mojih hčerá, a popred moram urediti njih druge zadeve.“

Iz listnice potegne sedaj različne listine in je poda Pavlu: „To je vse, kar imam“, pravi, „vse! Rodbinska last so in vam je hočem izročiti, a dovolite, da poprej od vas nečesa zahtevam; — le vaša dobrotljivost daje mi k temu pogum, verjemite mi!“

„Govorite gospod grof, da je le v mojej moči; za vas in hčerki vaši vse rad storim.“

„Ali bi hoteli biti Verin varuh?“

„Srčno rad!“

„Vidite, vam jo tako lehkim srcem zaupam; saj veste, da jej bode Lujiza vedno druga mati, ki bode vestno skrbela za njeno odgojo in tako, mislim,

ne boste imeli nikakoršnih sitnostij: da ste li postavno veljavni.“ —

„Gospod grof!“ govori on tresočim glasom, „dovolite, da vam naravnost govorim, morebiti uže uganete moje misli. Uže davno spoštujem vašo hčerko z vso udanostjo — presrčno jo ljubim — in ko svaku, menim bi mi bilo mogoče še bolj za Vero skrbeti.“ — Poteze, koje je opazil na grofovem obličji, zapre so mu glas in nij dalje govoril.

Bolestno so zablesteli njegove oči in globoko je vzdihnil. „Oh Pavl, uže davno sem se bal, da ta čut vam ne ostane tuj! Prijatelj, podajte mi roko! O Bog, zakaj vam moram baš v trenutku, ko zahtevam toliko dobrotljivost od vas, ob jednom toliko tuge prouzročiti! — Lujiza ne more nikdar vaša biti!“

„I kaj me loči od nje, ako smem prašati? — Moje stanje?“ —

„Ne, ne; tega ne! Bog mi je priča, da bi tudi prvemu knezu ne zaupal rajši prihodnosti svojih hčerá nego vam! Kaj ne Pavl, da ne bote samopriden, če vas zagotavljam: da Lujiza ne more vaša biti? Kaj ne, da vender ostanete zavetnik in pokro-

1. 1863 licej preustrojen, samo stolico filologije na filozofičnem oddelku, na katerem mestu ostal je do 1. 1865. opravlja ob enem posel tajnika društva „srbske slovesnosti“, katero se je pozneje preustrojilo v „srbsko učeno društvo“. Daničić kot tajnik uredoval je „Glasnik“, glasilo tega društva tako izvrstno, da pod njegovim uredništvom spisane knjige spadajo med najboljše. Spisal je jezikoslovne razprave: „srpski akcenti“, „razlika izmedju jezika hrvatskog in srbskog“, „srbska diminucija in augmentacija“, dalje je priobčil jezikoslovne spomenike: „Rukopisi Kiprianov i Aleksandrov“, „prolog na koži“, „tri brisovulje“, „rukopis arhiepiskopa Nikodema“, „pohvala knezu Lazaru“, „hrisovulja kralja Stjepana monastiru Treskavcu“ a vrhu vsega tega delovanja izdal je 1860. l. „Život sv. Save od Domentijana“, 1865. l. „Nikolsko evandjelje“ in „Život sv. Simeuna (Stjepana Nemanje) i sv. Save od Domentijana“, prepisal je tudi po nadškofu Danilu v XIV. stoletji sestavljeni životopis srbskih kraljev in nadškofov, kateri je bil potem 1866 l. tiskan v Zagrebu.

(Konec prih.)

Politični razgled.

Notranje dežele.

V Ljubljani 22. novembra.

Predsednik **državnej zbornice** tajni svetnik dr. Smolka došel je na Dunaj ter je prevzel vodstvo predsedniških opravil. Državni zbor sklical se bode v 5. dan decembra, kakor pravijo najnovejša poročila. Po drugih pa se bodo v tej sednici začela meritorična posvetovanja ter bo finančni minister dr. pl. Dunajewski predložil budget in javil svoj eksposé; v prvej seji 2. decembra pa da se bodo le prečitale došle uloge.

Vsled dopolnilnih volitev ustopijo v državni zbor sledeči novi poslanci: Grof E. Černin, dr. K. Dostal, Rihard Jahn, dvorni svetnik Neupauer in dr. Kindermann (Pemska); grof Roman Potocki in Stanislav Klucki (Galicija); dr. N. pl. Grigorca in minister baron Pino (Bukovina); P. Grasselli (Kranjsko); Hock (Koroško); dr. pl. Stourzh in baron Gudenus (Nizjeavstrijsko); V. Hübner (Moravsko); Sprung (Stajersko) in Nekič (Dalmacija). Vseh vkupe tedaj 16; med temi je 9 desničarjev, 6 levičarjev in 1 minister. Niso se pa še vršile dopolnilne volitve za poslance: Fedorowicz, Lohninger, Negrelli in Dohrmann.

Trgovinski minister baron Pino prišel je bil v ponedeljek v Celovec ter se dalje odpeljal v **Borovlje**, kjer se je slovesno otvorilo poskuševališče za puškine cevi. Spremljal ga je deželni namestnik, članovi centralnega komisijona za obrtni pouk, župan celovški, deputacija častnikov domačega 7. pešpolka itd. Minister odpravi z upaljem 68 cevi. Vodja Heissig, stotnik v rezervi, zahvali se vladi za pospeševanje puškine industrije, ki je že izza stoletij v tej dolini udomačena in omenja, da se je iz aprila t. l. v mejčasnem provisoricnem zavodu izdelalo 19.848 puškinih cevij in 9459 jih poskušalo. Potem so se pregledali vsi prostori in izdelki učencev tega obrtnega zavoda. Pri slovesnem obedu napil je baron Pino

na boroveljsko obrtnost in nje lepo bodočnost; tudi naučni minister poslal je telegrafično svoja voščila.

V nedeljo imeli so strikujoči **črkostavci dunajski** zbor, v katerem so vsi govorniki naglaševali, da se obnašajo v mejah postav, kajti, tako so sklepali, sicer bi bila vlada v tem tiskarskem gibanju že tudi svojo besedo vmes govorila; ker se to nij zgodilo, se jim dozdeva, da vlada priznava pravičnost njihovih terjatev. Jeden iz govornikov je zatrjeval, da so druge vrste delavci pripravljeni stavce podpirati, ter jim tako pomagati do zmage; drugi govornik je izjavil, da so že došle v obilnej meri podpore. Konečno vzprejela se je naslednja resolucija: Zbor izreka, da so bili doslej storjeni koraki poverjenikov glede tarife popolnem pravilni in da se bo nadaljeval pričetni boj za obstanek.

Vnanje države.

V ponedeljek mudil se je **ruski** car v Petrogradu, obiskal je Mihajlovo jezdarnico in Aničkovo palačo ter se potem zopet vrnil v Gačino. — Rusko časopisje ima svoje oko vedno uprto na jug in jugovzhod Evrope. „Golos“ in „Novoje Vremja“ trdita soglasno, da se je z bodočo novo upravo egiptovskih zadev pričela nova doba celega takozvanega orientalskega vprašanja in „delitev sveta“ na iztok. Iz različnih dogodkov zadnjega časa se dá sklepati, da se Angleška ne méni dalje za sultana in Turčijo, da torej balkanski polotok in Malo Azijo drugim prepušča, sebi pa da hoče pred vsem zatrditi vodeno pot do Indije z utrjenjem sueškega kanala. Balkan postal je predmet svadbe med slovanskim, avstrijsko-nemškim in grškim elementom. Gladstone je sedaj pozabil na svoj „hands off!“ nasproti Avstriji. V Mali Aziji uvidevajo Angleži, da je glavna trgovina v rokah Armencev, Grkov in Rusov; torej popusté tudi to stališče in si izberó za svoj glavni stan Egipt kot bodoče središče njihovega gospodarstva. Ta pomen ima tudi premeščenje lord Dufferina iz Carigrada v Kairo.

Po svojem govoru v **francoske** kamori imel je poslanec Andrieux, prejšnji policijski prefekt parizki, poznejši poslanik v Madridu, pogovor s prezidentom francoske republike, v katerem je Grévy pohvalno omenjal ono točko govora, katera se tiče spravedljivosti nasproti klerikalcem; grajal pa je Grévy pomirljivi duh Andrieux-jev gledé izpeljave dekretov ozirom duhovnih kongregacij in je izjavil, da je stroga izpeljava teh dekretov absolutna politična potreba.

Iz **Carigrada** se zopet čujejo glasi o ministerske krizi. Said paša hoče baje svoje stališče utrditi s preustrojenjem kabineta. Sedaj ima svojo glavno podporo le v prvem kamorniku Osman-Beyu, ljubimcu sultanov. „Standard“ pa pravi, da je Said paša v izrednem ministerskem совету pri obravnavi vprašanja o notranjih reformah nasvetoval kot jedini pripomoček, da se uvede ravnotežje v budgetu, podelitev koncesij in privabilo izvanjskega kapitala: in ti njegovi nazori da so naredili globok utis na druge ministre.

Dopisi.

Iz šentjernejske občine 18. novembra [Izv. dop.] Včeraj sem v „Slov. Narodu“ bral, da v celem krškem okrajnem glavarstvu le šest županov uraduje v slovenskem jeziku, kar bi do sedaj ne bil verjel nikdar, posebno, ker nekatere župane,

katero gospod dopisnik šteje med klečeplaze, v privatnem življenju kot poštene narodnjake poznam. Znano mi je bilo le, da se pri nas prav po nepotrebnem jako jako nemškutari, kakor da bi bil Št. Jarnej kje med Kočevjarji, ne pa na Dolenjskem, v nekdanji Slovenski Krajini. To je sramota za gospoda župana in njegov odbor, sramota pa tudi za celo občino, ki ljudem, kateri svojega najdražjega zaklada, milega materinega jezika čislati ne umejo, zaupanje skazuje, da jih voli v občinski odbor. Kdor naše svetinje z nogami tepta, temu ne pristoji nikakršno zaupanje naroda. Tako žalostno, kakor je pri nas sedaj, ko hoče biti drug modrejši od drugega, pa nij bilo nikdar. Pred manj leži slovenski zapisnik, katerega je spisal dne 27. grudnia 1811. leta mër (maire) šentjernejske občine Franjo Lušin, ko je prisegel Jarnej Staniša iz Dolnje Prekope, kot njemu v pomoč dani svetovalec. Pred 71. leti so uže tukajšnji župani uradovali v slovenskem jeziku, tačas, ko se je slovenščina komaj buditi jela; a sedaj ko nikjer ne manjka v slovenščini izurjenih ljudij, se pa tako sramotno nemškutari. Može, ali vas nij sram? Izgovor, da ste nemškutari iz strahu pred pokojnim okrajnim glavarjem, je prazen. Rad bi vedel, koga bi se moral župan bati, ako je pošten in sposoben za županstvo. Le tak župan se okrajnega glavarja boji, ki ima slabo vest, ali pa ki ve, da nij zmožen za imeniten županov posel. Poštenemu in sposobnemu ter pridnemu županu se pa nij treba pred nikomur tresti. Župan, ki iz strahu, pred nemškutarskim okrajnim glavarjem nemškutari, si napravi sam spričevalo, da nij veliko prida. — Tedaj župani, ta izgovor le pod klop!

Kakor čujemo, je novi gospod okrajni glavar v Krškem ves drug mož, nego je bil pokojni Schönewetter; ta bo menda Slovencem vseskozi pravičen. Torej na noge župani in pokažite, da ste vredni biti načelniki slovenskim občinam. Berite knjige, ki nam pripovedujejo, kako vneti so bili nekdanji slovenski župani za mili domači jezik, za domače običaje in navade, in rudečica vas mora oblit, ko boste kakor v ogledalu videli, da vi niste nikakor jednaki svojim slavnim prednikom; le malo jih je izvzetih.

Sedanji naši župani se radi izgovarjajo, da se nijso v šoli slovenščine učili, zato jo tudi ne umejo. Kaj pa, ali razumete nemščino? — Prebito malo je županov po Dolenjskem, ki bi umeli nemščino, kakeršno dobivajo iz pisarne. Naš g. župan rad pove da, ko je on v šolo hodil, so se otroci vse drugače in se ve da tudi bolje učili kot dandanes. Tačas učili so se „buchstabirati“, adirati, multiplicirati itd. — a sedaj se vsega tega nič ne uče. Da je prvi del njegove trditve resničen mu rad verjamem, ker to kot mesar in oštir večkrat dejanski pokaže, da zna dobro adirati pa tudi dobro multiplicirati; ne verujem pa, da je tudi drugi del njegove trditve istinit.

Upamo torej, da sedaj, ko so Krčanje ob lepo

vitelj mojima hčerama, ker komu naj bi ju jaz zapal tu v tuji deželi!“

„Ne bodem ju zapustil nikdar; ali predno dalje govorim: smem-li vedeti uzrok?“ —

„Ne smem vam tega povedati. Obljubil sem jej, nikomur nje skrivnosti ne javiti — a uzrok je važen! verjemite besedam umirajočega! Ali ste z njo uže govorili o tem?“ —

„Ne, nikoli še!“

„Dobro tedaj! Prosim vas, opustite tudi to! — Ubogi otrok, tako mlada je še — a nje osoda je strašna!“

„Nadaljujte gospod grof in zabite, kaj sem vam rekel! Bile so le sanje, lepe sanje — družega nič!“

Grof seznanil Pavla s svojimi razmerami. Gotovine je bilo bore malo. Srce se je Pavlu nekako krčilo v mislih, da to malo jedva zadostuje v poravnavo dolgov in sestrama v življenje, kakeršno nikakor ne dostuje njih grofovskemu rodú.

Ko je grof končal, ustane Pavl in še enkrat obljubi za izročeno zvesto skrbeti. Starček obdrži njegovo roko v svojej: „Pavl!“ spregovori s slabim glasom, „pri tem naj ostane! Vero izroču-

jem v vašo skrb, a Lujizo — prosim vas, pozabite jo! O, da bi vi vse vedeli, čislali bi plemenito srce — a Bog naj vam stotero plača, kar ste ubogemu Poljaku storili v obilnej meri. Oh, da bi mogel izpolniti vašo željo — kako mirno bi se ločil od tega sveta“, reče in solza se mu zasveti v pol ugasnemem očesu.

Globoko ganjen pritisne mladi odvetnik starčkovo roko k ustnim, potem hitro odide.

VII.

Na cesti sreča Lujizo. Nehoté se je držal nekako prisiljeno; a tudi ona bila je v zadregi. Odlično ga pozdravi in hiti mimo brez da bi poprašala o očetovem stanju. Domov prišedši gre takoj k bolniku in odločivši klobuk in plašč vzame delo in sede poleg njega.

„Pavl je bil tu,“ prične oče.

„Saj sem ga srečala.“

„Sta li kaj govorila?“

„Ne.“

„Zakaj ne?“

„Prehitro je šel mimo.“

„On je privolil biti Verin varuh.“ — Ona je molčala.

„Ali nijsi zadovoljna?“ —

„Oče,“ prične sedaj Lujiza, „vedno sem se nečesa bala in radi tega sem si prizadejala kolikor le možno ostati mu tuja. Bog vé, se mi je li posrečilo, dokazati mu s tem nemogočnost Govoričenju ljudij pa se vender ne morem umakniti, v treh prodajalnicah so mi čestitali k mojej zaroki z gospodom van Ryzen-om. Če je pa Vera njegova varovanka, koliko to podpira ono govoričenje!“

„Saj iz tega ne more nikdar nič biti.“

„In ako bi on potem sam prišel — oh, oče, kako osamelo me ostaviš!“

„Lodojska, ubogo dete! Stopi semkaj, da ti vse povem. Pavl je prašal za te — a obljubil je vender biti Verin varuh.“

„Ali si mu vse povedal?“

„Ne, ker sem ti obljubil o tem molčati!“

„Oče, on sme vse vedeti! Najino razmerje je potem prostee, ako vé, da ne more imeti nikake nadeje.“

„Bo-li potem še hotel biti Verin varuh?“

„Da, obljubil je!“

(Dalje prih.)

vreme, se bodo pa drugod zjasnili dnevi, ter da bode toplota narodne zavednosti v kratkem pregnala vso nemčursko meglo iz našega okraja in se bo tudi v Šentjerneji in sosednjih občin pogubilo nemčurstvo.

Še nekaj mi je na jeziku, kar nečem zamolčati. Človeku, ki ob nedeljah posluša oklice občinskih služabnikov, ter ima le količkaj pojma o slovenščini, kar po vseh udih gomazi, ko sliši, kako te vrste ljudje pačijo naš lep jezik. Ali imate župani in drugi občinski možje res tako neobčutljiva ušesa, da vas to ne boli, da se ne sramujete, da se v vašem imenu vaš jezik tako gnjusno pači. Kaj si morajo misliti tuji ljudje, ki dostikrat tako zlobudro poslušajo, ne o biritu, ampak o županu, ki ima tacega človeka v službi? Kaj bi vi rekli, ko bi na pr. duhovni v cerkvi govorili tako slovenščino? Gotovo bi tacega govornika vsak z nevoljo poslušal in zabavljic bi ne manjkalo. A prostor pred cerkvijo je tudi javen kraj, kjer bi se imelo govoriti spodobno in v lepej ne pa v rokovnjaški slovenščini. Ta moja opazka velja za večino občin v našem okraju. Zakaj neki se ne dajejo občinskim slugam slovenski oklici v roke? Zakaj se ne zahteva, da jih imajo brati, ne pa klestiti po svoje?

Iz Spleta dne 18. novembra. (Iz privatega pisma.) Spletski italijančiči (takoimenovani „tonomaši“) so sedaj kar stekli in zbesneli. Oni si ne morejo nikakor misliti, da je v Spletu, v tem „baluardu“ italijanstva, hrvatska občina mogoča. Nij zadosti, da so 8. t. m., na predvečer inštalacije novega župana, poskušali ustreliti energičnega okrajnega glavarja; nego hoteli so zadnjo nedeljo vse narodnjake poklati. Mej šesto in sedmo uro zvečer zbrali so se na trgu, pred italijansko kavarno, ter začeli insultirati mimo hodeče narodnjake. Jednega so po glavi udarili, da je bil kmalu ves s krvjo oblit, in kmalu potem so napadli narodnega občinskega svetovalca dr. Srečka Karamana, pobili ga po glavi in zabodli ga z nožem od zadaj. Rana sicer nij globoka, ali ubogi Karaman leži vender težko bolan v postelji. Policije se italijančiči nič ne bojé, zato je morala žandarmerija priti in nazadnje še vojaki, da se je naredil mir. Vso noč so hodile žandarmske in vojaške patrolje po mestu. Zaprli so več ljudij, n. pr. besnega krojaškega mojstra Lughera in danes zdravnika dr. Volpija ter Matkovića, urednika bivšega pobalinskega lista „Avvenire“. Ta poslednji je bil dobil od politiske oblasti povelje, da mora v 24 urah Splet zapustiti. Mej tem pa je prišel iz Zadra višji državni pravdnik Bersa, vzel vso preiskavo v svoje roke in dal tudi Matkovića zapreti. Nad tem pa se „tonomaši“ neizrečeno jezé in najstrupenejši izmed njih se zbirajo v strelskem društvu „Bersaglieri“. Tu je pravo gnezdo vseh nemirov in neredov. Značajno je, da so na dan inštalacije novega župana italijanske štacune razobesile črno preprogo v znamenje žalosti, dočim hrvatskih trobojnic nij bilo ravno mnogo po mestu.

V svojej oholosti in samoveljčljivosti Italijani imenujejo „provokacijo“ vsako narodno gibanje in dolžijo mirne narodnjake, da so vseh neredov krivi. (Volk in jagnje pri studenci!) Zato se pritožujejo po vseh italijanskih listih, zlasti v zaderskem „Dalmata“, in vpijejo zoper vlado, češ, da je ona začela vse nemire, ker poprej je šlo vse gladko, dokler so imeli oni vso oblast v rokah in so delali s Hrvati kakor s z mehom. Ali zastoj je vse cviljenje in vse otrovno sikanje: Slovanstvo stopa na pozorišče in to stopanje se ne da več zabraniti. Zato so pametni dalmatinski Italijani uže umolknil in začeli udajati se svojej usodi, češ, da tako hoče „fatum“!

Domače stvari.

— (Dnevni red mestnega odbora seji), katera bode v petek 24. dan novembra 1882 ob 5. uri popoldne v mestni dvorani: I. Naznanila prvosedstva. II. Vis. c. kr. deželnega predsedstva dopis zaradi izvolitve zastopnika ljubljanskega mestnega odbora v deželnem šolskem svetu. III. Slav. deželnega odbora kranjskega dopis zaradi imenovanja treh članov slavnostnega odbora za šeststolet-

nico. IV. Finančnega odseka poročilo: a) o zaključkih mestnih računov za 1881. leto; b) o odškodovanju za svet, ki ga je gospa Roza Strzelba odstopila za Reslovo cesto; c) o nameščenju Janeza Komarja hišnim dozornikom v mestnej ubožnej hiši na Karlovski cesti; d) o nasvetu mestnega odbornika dr. viteza Bleiweisa glede nekaterih izjem od pasjega davka; e) o prošnjah šolskih slug Janeza Skubéta in Jarneja Jereba za kvinkvenalai prikladi. V. Stavbenega odseka poročilo: a) o brvi čez Grubarjev kanal; b) o zvezi tržaške in celovške ceste preko Latermanovega drevoreda. VI. Šolskega odseka poročilo: a) o podeljenju dveh Fran Josipovih ustanov za realce; b) o c. kr. mestnega šolskega sveta dopisu glede pouka v šoli na močvirji. VII. Samostalni nasvet mestnega odbornika Frana Goršiča o razširjenju ceste v mestni log.

— (Slavnostni odbor za šeststoletnico.) Deželni odbor kranjski je vsled sklepa deželnega zbora povabil v slavnostni odbor zastopnike ljubljanskega mesta in raznih društev ter deželno vlado. Mesto bi imelo poslati tri ude; društva: „Kasino“, „Čitalnica“, „Turnverein“, „Sokol“, „Filharmonično društvo“, „Trgovinska zbornica“, „Veterani“ in „Požarna bramba“ po jednega ude. Ljubljansko mesto bo imelo glavno delo in glavne stroške pri slavnosti, pa našemu deželnemu odboru, recte „Deschman Schrey-u“ se je zdelo umestno, samo tri zastopnike glavnega mesta poklicati v odbor, dočim bode tako neznatno društvo, kakor je „Turnverein“, o čegar eksistenci tukaj v Ljubljani malokdo kaj ve, imelo tudi jednega zastopnika v slavnostnem odboru. Javaljne bode mesto s to ponudbo deželnega odbora zadovoljno ter si premislilo služiti s svojim delom v proslavo nemškutarskega deželnega odbora.

— (Dramatičnega društva odbor) javlja svojim p. n. udom, da se bodo knjižice „Slovenske Talije“ za l. 1882 dotiskale s koncem meseca januarja in takrat tudi nemudoma jele razpošiljavati. Ker se samo po sebi razume, da se dramatično društvo pri razpošiljanju knjig nikakor ne more ozirati na one quasi-ude, ki so si le svoje ime v udov zapisnik upisati dali, a letnega doneska nijso uplačali niti za tekoče leto, zaradi tega prosi, naj vsi oni, ki želijo „Slovensko Talijo“ še dalje prejemati, še o pravem času poravnajo svoje zaostalo udnino. Kdor pomisli, da je dramatično društvo le navezano na število svojih udov, in da ne dobiva nobene izrečne podpore, oni pač lahko spozna, da je vsaj prvi pogoj, da oni, ki so udom upisani, in teh je vrlo malo, svojo dolžnost storé. Ako bode v društvu mnogo takih, ki se nekako zadovoljijo s tem, da njih ime figurira mej pravimi društvenimi udi, tu bode pač društvo tudi le nekaka figura, brez notranjega življenja. Društvo je ustanovilo pred kratkim svojo dramatično šolo; oglasilo se je v njo lepo število gospodičen in gospodov ter se z veliko marljivostjo uče in urijo. Vspeh bode brez dvojbe prav povoljen. A da se more vzdržavati taka šola, da se bode moglo tudi kaj storiti v procvet petja na našem slovenskem odru v to treba zopet le mnogo udov, ki redno podpirajo društvo s svojimi doneski, se zanj zanimajo ter mu po svojih močeh pridobivajo redno doplačujočih novih udov. In da vse to nij težko, to prizna gotovo vsak, ki ve, da vsa udnina znaša na leto le pičla 2 gld. — Res je, da imamo Slovenci zaradi narodne stvari veliko stroškov, a uboga 2 gld. na leto dajati v prid slovenskeje dramatiki menda pač nij neznosljivo veliko.

— („Slovenskega Pravnika“) 11 številka izšla je ravnokar z naslednjo vsebino: O odškodovanju za nedolžno zatoženje in obsojenje. (Javno berilo). — 1. Kdaj naj se zatoženca k lokalnemu ogledu (§. 254 kaz. pr. r.) pokliče? 2. Kdaj se sme privatni udeleženec kazenski obravnavi pridružiti (§. 47 kaz. pr. r.)? 3. Načelo, kako naj sodišče razsodi o predlogih, da naj se nove priče povabijo. 4. Presoja zdravniških mnenj po novih zdravnikih (§. 126 kaz. pr. r.). 5. Specijaliziranje glavnega vprašanja (§. 318 kaz. pr. r.). (Dalje). — Je li ima terjatev, naznanjena pri zapuščinski obravnavi in od dediča priznana, samostalen tožben na-

slov? Sme se li mladostnost domnevati? Kdo mora dokazati ugovor mladostnosti? — Zneski za zavarovanje življenja, ki so plačilni po smrti zapustnika, morejo se le takrat zarubiti za zapustnikove dolgové, ako pripadejo zapuščini umrlega. — Motenje posesti. — Imajo-li c. kr. notarji pravico zastopati stranke? — Občinske zadeve. (Dalje). — O pravni terminologiji. (Dalje). — Raznosti.

— (Naroden podobar.) Prijatelj našega lista nam piše: „Veselo je za narodnjaka gledati, kako si z vztrajnim delom osvojujemo dan na dan več stališča, zato mi je jako dobro delo, ko sem zadnjič v Celovci ogledaval izložbo in delavnico podobarja g. Frana Ozbiča, ki izdeluje osobito iz marmelnovega cementa zares jako lepe kipe, kakeršnih bi se v Celovci ne nadejal. Predmeti, ki so razstavljeni v njegovej izložbi in delalnici, kažejo umetno roko in dober okus, zato — ker za obširen popis gotovo nijmate prostora — bodi gosp. Ozbič vsem narodnjakom, sploh pa vsacemu, ki želi dobro in lepo delo, prav toplo priporočen, ker je iskren Slovenec, ob jednem pa tudi umetnik.“

— (Vabilo!) Dne 26. t. m. priredi Čitalnica v Kamniku „Veliko besedo“ z sledečim sporedom: „Lumpaci Vagabund“, čarobna burka s petjem v 3 dejanjih, potem petje sodelovanjem pevskega društva „Lira“ in konečno ples. — Ker uže v prostorih Čitalnice naše dolgo nij bilo čuti veselih glasov in kakor obeta uže igra „Lumpaci Vagabund“ sama, ki se bo igrala na razširjenem našem odru, bode ta veselica veličastna in obče radostna, ako se smemo zanesti na ogromno udeležitev, h katerej vabimo prečastito občinstvo od blizu in daleč. Začetek prav točno ob 7 uri zvečer. Vstopnina za ude društva Čitalnice 20 kr., za neude 50 kr. — K obilni udeležbi vabi uljudno odbor.

— (Vabilo) k veselici „Narodne Čitalnice“ v Cirknici pri Jurkovih v nedeljo 26. nov. 1882. Program: 1. Deklamacija. 2. „Slava Slovencem“, zbor. 3. „Študentek“, mešan četverospjev. 4. „Kam?“, samospjev. 5. „Devici“, četverospjev. 6. „Gorenjska“, zbor. 7. „Stara namestu mlade“, vesela igra. 8. Tombola in za njo „Ples“. — Začetek ob 7 $\frac{1}{2}$ uri zvečer. — Vstopnina za neude 30 kr., z družino 70 kr. — Opomnja. Čisti dohodek namenjen je za napravo društvene zastave. Obilo domačo in stransko udeležbo pričakuje udano odbor.

— (Razpisana služba.) Druzega učitelja na jednorazrednej ljudske šoli v Logatci. Plača 400 gld. na leto. Prošnje do 17. decembra t. l.

— (Premembe v lavantinskeje škofiji.) Gosp. Anton Hajšek, župnik v Makoljah pride kot župnik in dekan v Slovensko Bistrico. Gosp. J. Zupanec kot kaplan k sv. Urbanu pri Ptui.

Telegram „Slovenskemu Narodu“:

Dunaj 22. novembra. Smolka izročil je po posredovanju „Obersthofmeistra“ cesarici v 18. t. m. čestitko sedaj ne zbrane zbornice poslancev in dobil telegram Nopce, v katerem se prosi, da zbornici za čestitanje objavi najmilostnejšo in najudanejšo zahvalo cesarice.

Poslanec Edelbacher (Linz, Urfahr, Ottensheim) odložil je mandat zaradi slabega zdravja.

Meteorološko poročilo.

(Pregled čez pretečen teden.)

Barometer: Stanje barometrovo je bilo v pretečenem tednu precej nizko in sploh za 4-50 mm. nižje, kot srednje stanje vsega leta; znašalo je namreč 730-80 mm. in je bilo samo v ponedeljek in torek nadnormalno. Z ozirom na srednje stanje vsega tedna je bil barometer v ponedeljek, torek in nedeljo nadnormalen, v sredo, četrtek, petek in soboto podnormalen. Najvišje srednje stanje, za 8-61 mm. nad normalom, je imel ponedeljek; najnižje, za 9-10 mm. pod normalom, petek; razloček mej maksimum in minimum srednjega stanja je tedaj znašal 17-71 mm. Najvišje v vsem tednu sploh, za 8-89 mm. nad normalom, je imel barometer v ponedeljek zjutraj; najnižje, za 10-25 mm. pod normalom, do sedaj sploh najnižje v letu, v petek opoldne: razloček mej maksimum in minimum sploh je tedaj znašal 19-14 mm. Stanje barometrovo je bilo tedaj zelo ekstremno. Največji razloček v stanju jednega dne, za 4-49 mm., je imela nedelja, najmanjši, za 0-24 mm., torek.

Thermometer: Srednja temperatura pretečenega tedna je znašala + 2-9° C., to je za 0-5° C. pod normalom, in je bila samo v četrtek in petek nadnormalna. Najvišje

srednje stanje, za 1-4° C. nad normalom, je imel četrtek najnižje, za 3-6° C. pod normalom, nedelja; razloček med maksimumom in minimumom srednjega stanja je tedaj znašal 5-0° C. Najvišja v vsem tednu sploh, za 3-7° C. nad normalom, je bila temperatura v ponedeljek opoldne; najnižja, za 5-1° C. pod normalom, v nedeljo zjutraj; razloček med maksimumom in minimumom sploh je tedaj znašal 8-8° C. Največji razloček v stanju jednega dne, za 5-6° C., je imel ponedeljek; najmanjši, za 0-8° C., sredo.

Vetrovi pretečenega tedna so bili zopet slabotni in tudi ne posebno spremenljivi. Največkrat, 6krat, je bil „jugozahod“, po 5krat „vzhod“ in „sever“, 3krat „burja“, 2krat „brevetrijie“.

Nebo je bilo večinoma, 19krat, „popolnoma oblačno“, 1krat „deloma“, 1krat pa „popolnoma jasno“.

Vreme pretečenega tedna je bilo vsled nizkega stanja barometrova zelo nestanovitno; teden je imel pet deževnih dni, v katerih je palo vsega skupaj za 58-10 mm. dežja, največ v sredo, najmenj v ponedeljek.

Tržne cene v Ljubljani

dné 22. novembra t. l.

	gld.	kr.
Pšenica, hektoliter	7	64
Rež,	5	20
Ječmen	4	23
Oves,	2	93
Ajda,	5	04
Proso,	4	55
Koruza,	5	53
Leča	8	—
Grah	8	—
Fižol	9	—
Krompir, 100 kilogramov	2	50
Maslo, kilogram	—	92
Mast,	—	88
Špeh frišen	—	72
„ povenjen,	—	78
Surovo maslo,	—	80
Jaica, jedno	—	3
Mleko, liter	—	8
Goveje meso, kilogram	—	56
Telečje	—	50
Svinjsko	—	48
Kostrunovo	—	28
Kokoš	—	35
Golob	—	16
Seno, 100 kilogramov	2	86
Slama,	1	87
Diva trda, 4 kv. metre	6	80
„ mehka, „ „	4	40

Zahvala.

Vsem prijateljem in znanecm za sočutje, dokazano mi pri smrti mojega ljubljenga nepozabljivega sina

Antona,

kakor tudi za mnogobrojno udeležbo pri pogrebu in za mnogoštevilne darovane krasne vence izreka najtoplejšo zahvalo

(738) **Janez Tomšič.**

Ilirska Bistrica, v 21. dan novembra 1882.

Št. 17.095.

(739-1)

Razglas.

Ljubljanski magistrat ima Katarine Warnuš-ove ustanove v znesku 126 gld. za triletno dobo, to je za leta 1883., 1884. in 1885. podeliti.

Prošnje za to ustanovo, do katere imajo dve deklici, ki sta ustanovnici v sorodu, ali pa, ko bi takih ne bilo, dve hčeri ljubljanskih meščanov pravico, naj se **do 15. decembra t. l.** pri tukajšnjem magistratu uležé.

Mestni magistrat v Ljubljani,

dné 14. novembra 1882.

Župan: Grasselli.

Malin

v najboljšem stanu, obilno vode, na štiri kamene in stope, lepega igrca na Dolenjskem, se z drugim gospodarskim poslopjem vred proda za 3600 gld.

Več o tem se izve pod adreso: **A.—Z. št. 31, Zidani Most** (Steinbrück). (735-2)

Antirrheumon, pripravil **G. Piccoli**, lekar „pri angelji“ v Ljubljani, na Dunajski cesti. Najboljše zdravilo proti prehlajenji, kosti-bolju, hromoti delavnih čutnic, bolečinam v križi in v prsih, prehladnim bolečinam v glavi in v zobeh. Cena 1 steklenici 40 kr.

Mazilo zoper ozeblino, od **dr. Marinella-ja**, izdeluje **G. Piccoli**, lekar „pri angelji“ v Ljubljani, na Dunajski cesti. To je najbolje zdravilo zoper ozeblino. Cena 80 kr. (697-4)

Gumi-Bonbons, uplnevnejši kot vsak v prodaji, se nahajajoči bonbon, rabi se z najboljšim vspehom pri kašlju, hripavosti in kataralnosti dihalnih organov. V škatljicah à 10 kr.

Dunajska borza

dné 22. novembra.

(Izvirno telegrafično poročilo.)

Papirna renta	76 gld. 05	kr.
Srebrna renta	76	75
Zlata renta	93	90
5% marcna renta	90	75
Akcije narodne banke	828	—
Kreditne akcije	285	75
London	119	15
Srebro	—	—
Napol.	9	47
C. kr. cekini	5	65
Nemške marke	58	45

4% državne srečke iz l. 1854	250 gld.	118	—
Državne srečke iz l. 1864	100	171	75
4% avstr. zlata renta, davka prosta	—	94	20
Ogrska zlata renta 6%	—	118	90
4% „	—	84	90
„ papirna renta 5%	—	83	90
5% štajerske zemljišč. odvez. oblig.	—	104	—
Dunava reg. srečke 5%	100 gld.	115	75
Zemlj. obč. avstr. 4 1/2% zlati zast. listi	—	118	75
Prior. oblig. Elizabetine zapad. železnice	—	97	70
Prior. oblig. Ferdinandove sev. železnice	—	105	75
Kreditne srečke	100 gld.	173	50
Rudolfove srečke	10	18	75
Akcije anglo-avstr. banke	120	119	—
Tramway-društ. velj. 170 gld. a. v.	—	217	90

Ustanovljeno l. 1847.

J. J. NAGLAS-ova tovarna za pohištvo

v Ljubljani,

Auerspergov trg št. 7 in Gospodske ulice (Knežji dvor),

sprejema kompletne oprave za **balo, stanovanja in hotele** od najbolj pri-proste do najfinejše izpeljave po **najnižjih fabriških cenah** z garancijo.

Ilustrovani cenilniki gratis. (642-15)

Razprodaja.

Pletenine, golenice, nogovice, robci, rokove, tricot-jopiči, kijklje iz filca, iz flanela in barhanta, zapestnice, ovratniki, zavratniki, najboljši francoski moderci, vezene, čipke, trakovi, zavesni čopi, riš, baržun, pliš, atlas, tafet

in vse v to stroko spadajoče blago.

Naročila se takoj popolno izvrše. Naposled prodadé se **police** in se dá **prodajalnica** v najem.

Z odličnim spoštovanjem

Ana Šinkovic,
Mestni trg.

(729-2)

TRŽAŠKA RAZSTAVINA LOTERIJA.

Srečkanje 5. januarja.

1. glavni dobitok gotovih 50.000 gld.

2. glavni dobitok gotovih 20.000 gld.

3. glavni dobitok gotovih 10.000 gld.

Nadalje

1 à gld. **10.000** — 4 à gld. **5000** — 5 à gld. **3000** — 15 à gld. **1000**
— 30 à gld. **500** — 50 à gld. **300** — 50 à gld. **200** — 100 à gld. **100**
— 200 à gld. **50** — 542 à gld. **25**, — skupaj

1000 dobitkov iz 213.550 goldinarjev.

Obširni popisi dobitkov so na ogled razporeženi v vseh prodajalnicah lozov.

Cena jednemu lozu 50 kr.

Naročila s pridjanimi 15 kr. za poštnino naj se pošiljajo na

loterijski oddelek tržaške razstave

Piazza Grande št. 2 v Trstu.

Kdor hoče loze razprodajati, obrne naj se takoj na predstoječo

Lozi dobivaje se v Ljubljani pri **slav. kranjskej eskomptnej banki**, pri **J. C. Luckmannu, Edv. Mahru in Jan. Ev. Bučarjevih naslednikih.** (712-7)